

Vergaderjaar 1989–1990

21 345

Aanvulling van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering, de Wet voorlopige regeling schadefonds geweldsmisdrijven en andere wetten met voorzieningen ten behoeve van slachtoffers van strafbare feiten

Nr. 2 (herdruk)

VOORSTEL VAN WET

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is wettelijke voorzieningen te treffen ter verbetering van de positie van het slachtoffer van een strafbaar feit;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedgevinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De Wet op de rechterlijke organisatie (Stb. 1972, 463) wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 44, derde lid, komt als volgt te luiden:

3. De kantonrechters nemen insgelijks kennis van de vordering tot vergoeding van kosten en schaden ten behoeve van de benadeelde partij.

B

Artikel 56, vijfde lid, komt als volgt te luiden:

5. Zij nemen ook kennis van de vordering tot vergoeding van kosten en schaden ten behoeve van de benadeelde partij.

Artikel II

Het Wetboek van Strafrecht wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 14c wordt als volgt gewijzigd:

a. In het tweede lid wordt onder 4° vernummerd tot onder 5°. Een nieuw onderdeel 4° wordt toegevoegd dat luidt:

4°. storting van een door de rechter vast te stellen som gelds in het schadefonds geweldsmisdrijven of ten gunste van een instelling die zich ten doel stelt belangen van slachtoffers van strafbare feiten te behartigen. Het bedrag kan niet hoger zijn dan de geldboete die ten hoogste voor het strafbare feit kan worden opgelegd.

b. Het vierde lid komt als volgt te luiden:

4. Bij het stellen van één van de bijzondere voorwaarden genoemd in het tweede lid, onder 3° en 4°, vinden de artikelen 23, eerste en tweede lid, en 24 overeenkomstige toepassing.

B

In het Eerste Boek, Titel IIA, inzake maatregelen, komt het opschrift van de Eerste Afdeling te luiden:

EERSTE AFDELING

Onttrekking aan het verkeer, ontneming van het wederrechtelijk verkregen voordeel en schadevergoeding

C

Artikel 36a komt als volgt te luiden:

Artikel 36a. Alle kosten van tenuitvoerlegging van de in deze afdeling bedoelde maatregelen komen ten laste, al hetgeen door die tenuitvoerlegging wordt verkregen, komt ten bate van de staat, met uitzondering van hetgeen door de tenuitvoerlegging van de maatregel, genoemd in artikel 36f, wordt verkregen.

D

Ingevoegd wordt een nieuw artikel 36f, dat luidt:

Artikel 36f. 1. Bij een rechterlijke uitspraak waarbij iemand wegens een strafbaar feit wordt veroordeeld, kan hem de verplichting worden opgelegd tot betaling aan de staat van een som gelds ten behoeve van het slachtoffer. De staat keert een ontvangen bedrag onverwijld uit aan het slachtoffer.

2. De rechter kan de maatregel opleggen indien en voor zover de verdachte jegens het slachtoffer naar burgerlijk recht aansprakelijk is voor de schade.

3. De maatregel kan te zamen met straffen en andere maatregelen worden opgelegd.

4. De artikelen 24a en 24b, eerste tot en met vierde lid, zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de verhoging van het ingevolge de maatregel verschuldigde bedrag vervalt aan de staat.

5. Betalingen door de veroordeelde aan de staat verricht, strekken in de eerste plaats tot voldoening van de maatregel en vervolgens tot voldoening van de krachtens het vierde lid ingetreden verhogingen.

6. Artikel 24c is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de toepassing van de vervangende hechtenis de verplichting ingevolge de maatregel tot schadevergoeding ten behoeve van het slachtoffer niet opheft.

E

Ingevoegd wordt een nieuw artikel 60a, dat luidt:

Artikel 60a. Bij samenloop op de wijze in de artikelen 57 en 58 bedoeld, geldt voor de maatregel genoemd in artikel 36f dat de vervangende vrijheidsstraffen gezamenlijk het maximum, bepaald in artikel 24c, derde lid, niet mogen overschrijden.

F

Indien het bij koninklijke boodschap van 21 september 1989 aangeboden voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht, het Wetboek van Strafvordering en andere wetten in verband met de herziening van het strafrecht voor jeugdigen (21 327) tot wet wordt verheven, wordt aan artikel 77h, vierde lid, de punt achter het gestelde onder b vervangen door een puntkomma en wordt een nieuw lid c toegevoegd, dat luidt:

c. schadevergoeding.

Artikel III

Het Wetboek van Strafvordering wordt als volgt gewijzigd:

A

Ingevoegd wordt in het Eerste Boek een nieuwe Titel IIIA, die luidt:

TITEL IIIA

De benadeelde partij

Artikel 51a. Degene die rechtstreeks schade heeft geleden door een strafbaar feit, kan zich terzake van zijn vordering tot schadevergoeding als benadeelde partij voegen in het strafproces. Hij kan zich ook voor een deel van de vordering voegen.

Artikel 51b. 1. Voor de aanvang van de terechtzitting geschiedt de voeging door een opgave van de inhoud van de vordering en van de gronden waarop deze berust, bij de officier van justitie die met de vervolging van het strafbare feit is belast. Deze opgave vindt plaats door middel van een door Onze Minister van Justitie vastgesteld formulier en bevat de naam, voornamen, geboortedatum en woon- en verblijfplaats van de benadeelde partij.

2. Ter terechtzitting geschiedt de voeging door de opgave, bedoeld in het eerste lid, eerste volzin, bij de rechter uiterlijk voordat de officier van justitie in de gelegenheid is gesteld overeenkomstig artikel 311 het woord te voeren. Deze opgave kan ook mondeling worden gedaan.

Artikel 51c. Zij die om in een burgerlijk geding in rechte te verschijnen, bijstand behoeven of vertegenwoordigd moeten worden, hebben om zich overeenkomstig artikel 51b te voegen, in het strafproces die bijstand of vertegenwoordiging eveneens nodig. Een machtiging van de kantonrechter, als bedoeld in artikel 349, lid 1, Boek 1, van het Burgerlijk Wetboek, is voor die vertegenwoordiger niet vereist. Ten aanzien van de verdachte zijn de bepalingen betreffende bijstand of vertegenwoordiging, nodig in burgerlijke zaken, niet van toepassing.

Artikel 51d. 1. Aan de benadeelde partij wordt op haar verzoek toestemming verleend om kennis te nemen van de processtukken waarbij zij belang heeft. Tijdens het onderzoek ter terechtzitting wordt deze toestemming verleend door het gerecht in feitelijke aanleg waarvoor de zaak wordt vervolgd en overigens door de officier van justitie.

2. Niettemin kan het in het vorige lid bedoelde gerecht of de officier van justitie aan de benadeelde partij de kennisneming van bepaalde processtukken of gedeelten daarvan onthouden in het belang van het onderzoek, dan wel in het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de opsporing of vervolging van strafbare feiten of op zwaarwichtige gronden aan het algemeen belang ontleend.

3. Ingeval de officier van justitie, met toepassing van het tweede lid, de kennisneming van processtukken of gedeelten daarvan aan de benadeelde partij onthoudt, deelt hij zulks aan de benadeelde partij schriftelijk mee. Binnen veertien dagen na deze mededeling kan laatstgenoemde een bezwaarschrift indienen bij het gerecht waartoe de officier van justitie behoort. Het gerecht beslist zo spoedig mogelijk.

4. De benadeelde partij kan van de stukken waarvan haar de kennisneming is toegestaan, ter griffie afschrift krijgen overeenkomstig het bij of krachtens artikel 17 van de Wet tarieven in strafzaken bepaalde.

Artikel 51e. 1. De benadeelde partij kan zich doen bijstaan.

2. Zij kan zich doen vertegenwoordigen door een advocaat, indien deze verklaart daartoe bepaaldelijk gevolmachtigd te zijn, of door een daartoe bij bijzondere volmacht door haar schriftelijk gemachtigde.

Artikel 51f. 1. Indien de officier van justitie een vervolging instelt of voortzet, doet hij de benadeelde partij zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling van het tijdstip waarop de zaak op de terechtzitting zal worden behandeld.

2. Indien het eerste lid van toepassing is, doet de officier van justitie de verdachte zo spoedig mogelijk schriftelijk mededeling dat de benadeelde partij zich heeft gevoegd. De mededeling bevat de inhoud van de vordering en de gronden waarop deze berust, als vermeld in de opgave, bedoeld in artikel 51b, eerste lid.

3. Indien de officier van justitie geen vervolging instelt of de vervolging niet voortzet, doet hij daarvan schriftelijk mededeling aan de benadeelde partij.

B

In artikel 266, eerste lid, tweede volzin, vervalt de punt aan het slot van de zin en worden de woorden toegevoegd: en aan de benadeelde partij.

C

Artikel 319 wordt als volgt gewijzigd:

a. Aan het eerste lid wordt een volzin toegevoegd, die luidt:

Aan de aanwezige benadeelde partij wordt door de voorzitter het tijdstip aangezegd waarop het onderzoek ter terechtzitting zal worden hervat.

b. Aan het tweede lid wordt een volzin toegevoegd, die luidt:

De benadeelde partij die niet bij de aanzegging aanwezig is, wordt eveneens opgeroepen indien de rechtbank daartoe termen aanwezig acht.

D

Aan artikel 320, eerste lid, wordt een volzin toegevoegd, die luidt:
De ter terechtzitting verschenen benadeelde partij wordt eveneens opgeroepen, indien de rechtbank daartoe termen aanwezig acht.

E

Het Tweede Boek, Titel VI, Afdeling 2, komt te luiden:

TWEDE AFDELING

Onderzoek van de vordering van de benadeelde partij op de terechtzitting

Artikel 332. De rechtbank kan bevelen dat de benadeelde partij, die niet in persoon of bij vertegenwoordiger ter terechtzitting is verschenen, zal worden opgeroepen om op een nader door de rechtbank te bepalen tijdstip ter terechtzitting te verschijnen.

Artikel 333. Indien naar het oordeel van de rechtbank de benadeelde partij kennelijk niet ontvankelijk is, kan zij zonder nader onderzoek van de zaak de niet ontvankelijkheid van de benadeelde partij uitspreken.

Artikel 334. 1. De benadeelde partij kan ter terechtzitting tot het bewijs van de ten gevolge van het strafbare feit geleden schade stukken overleggen, doch geen getuigen of deskundigen aanbrengen.

2. De benadeelde partij of degene die haar bijstaat kan aan de getuigen en deskundigen die op de lijst bedoeld in artikel 280, tweede lid, zijn geplaatst vragen doen, doch alleen betreffende haar vordering tot schadevergoeding.

3. De benadeelde partij kan haar vordering, nadat de officier van justitie overeenkomstig artikel 311 het woord heeft gevoerd, toelichten of doen toelichten. Zij kan andermaal het woord voeren telkens wanneer de officier van justitie het woord heeft gevoerd, dan wel tot het voeren daarvan in de gelegenheid is gesteld.

Artikel 335. Behoudens toepassing van artikel 333, doet de rechtbank over de vordering van de benadeelde partij uitspraak gelijktijdig met de einduitspraak in de strafzaak.

F

Artikel 346, tweede en derde lid, komt te luiden:

2. Bij het bevel worden tevens aangewezen de getuigen, deskundigen, tolken en benadeelde partij wier verhoor of tegenwoordigheid, of de bescheiden of stukken van overtuiging welke inzage of bezichtiging de rechtbank nodig acht.

3. In dit geval wordt gehandeld als ware het onderzoek voor onbepaalde tijd geschorst, met dien verstande dat de verplichte oproeping alleen betreft de verdachte, alsmede de in het bevel aangewezen getuigen, deskundigen, tolken en benadeelde partij.

Artikel 361 komt te luiden:

Artikel 361. 1. Indien over de vordering van de benadeelde partij gelijktijdig met de strafzaak uitspraak dient te worden gedaan, beraadslaagt de rechtbank mede over de ontvankelijkheid van de benadeelde partij, over de gegrondheid van haar vordering en over de verwijzing in de kosten voor die partij en de verdachte gemaakt. De beraadslaging over de verwijzing in de kosten vindt ook plaats indien artikel 333 toepassing heeft gevonden.

2. De benadeelde partij zal alleen ontvankelijk zijn in haar vordering indien:

a. de verdachte enige straf of maatregel wordt opgelegd, dan wel in geval van toepassing van artikel 9a van het Wetboek van Strafrecht en

b. aan haar rechtstreeks schade is toegebracht door het bewezen verklaarde feit of, mits de vordering niet wordt betwist, door feiten die de rechtbank in haar strafoplegging betreft.

3. Indien de vordering van de benadeelde partij naar het oordeel van de rechtbank niet van zo eenvoudige aard is dat zij zich leent voor behandeling in het strafgeding, kan de rechtbank op verzoek van de verdachte of op vordering van de officier van justitie dan wel ambtshalve, bepalen dat zij in het geheel of ten dele niet ontvankelijk is en dat de benadeelde partij haar vordering, of het deel van de vordering dat niet ontvankelijk is, slechts bij de burgerlijke rechter kan aanbrengen.

4. Het vonnis houdt, tenzij de rechtbank met toepassing van artikel 333 zonder nader onderzoek van de zaak de niet-ontvankelijkheid van de benadeelde partij heeft uitgesproken, ook in de beslissing van de rechtbank over de vordering van de benadeelde partij. Deze beslissing is met redenen omkleed.

5. Voorts bevat het vonnis de beslissing van de rechtbank over de verwijzing in de kosten door de benadeelde partij en de verdachte gemaakt.

H

Artikel 421 komt te luiden:

Artikel 421. 1. De benadeelde partij die zich niet overeenkomstig artikel 51b, eerste of tweede lid, in het geding in eerste aanleg heeft gevoegd, is daartoe onbevoegd in het geding in hoger beroep.

2. Heeft de voeging in eerste aanleg plaats gehad, dan duurt zij, voor zover de gevorderde schadevergoeding is toegewezen, van rechtswege voort in hoger beroep.

3. Voor zover de gevorderde schadevergoeding niet is toegewezen kan de benadeelde partij zich binnen de grenzen van haar eerste vordering in hoger beroep voegen. De artikelen 51b tot en met artikel 51e zijn van overeenkomstige toepassing.

I

Artikel 437 wordt als volgt gewijzigd:

a. Het derde lid wordt vernummerd tot het vierde lid en een nieuw derde lid wordt ingevoegd, dat luidt:

3. Heeft de benadeelde partij zich in het geding gevoegd, dan doet de procureur-generaal schriftelijk mededeling van het tijdstip waarop de zaak op de terechtzitting zal worden behandeld.

b. het nieuwe vierde lid komt te luiden:

4. In de gevallen waarin op de terechtzitting de zaak voor een bepaalde tijd wordt uitgesteld of geschorst, heeft geen nieuwe aanzegging aan de verdachte en mededeling aan de benadeelde partij plaats.

J

Ingevoegd wordt een nieuw artikel 439a, dat luidt:

Artikel 439a. Nadat aan de raadsman van de verdachte de gelegenheid is gegeven het woord te voeren, wordt de advocaat van de benadeelde partij in de gelegenheid gesteld het woord te voeren, echter uitsluitend betreffende de hoogte en grondslag van de vordering van de benadeelde partij.

K

Artikel 440, eerste lid, komt te luiden:

1. Nadat de raadsman van de verdachte en de advocaat van de benadeelde partij het woord hebben gevoerd dan wel daartoe de gelegenheid hebben gekregen, of indien geen raadsman voor de verdachte en geen advocaat voor de benadeelde partij is verschenen, neemt de procureur-generaal dadelijk of op een nadere terechtzitting zijn conclusie, die hij aan de Hoge Raad voorlegt.

L

In artikel 484, zevende lid, vervalt de zinsnede «in welk geval aan de beledigde partij de vordering slechts tot zodanig beloop kan worden toegewezen, als waarover de bevoegde rechter gelijktijdig met de strafzaak uitspraak had kunnen doen.»

M

Artikel 554 komt te luiden:

Artikel 554. 1. De griffier verstrekt uit eigen beweging kosteloos een afschrift van het vonnis of arrest aan de benadeelde partij die zich in het geding over de strafzaak heeft gevoegd. De benadeelde partij doet zelf het vonnis of arrest, voor zover dit haar vordering aangaat, ten uitvoer leggen op de wijze bepaald voor vonnissen in burgerlijke zaken. Indien het een mondeling vonnis geldt, geschiedt de tenuitvoerlegging uit kracht van een mededeling van de griffier, houdende afschrift van de aantekening van het vonnis, vermeldende de benadeelde partij, degene tegen wie en de rechter door wie het vonnis is gewezen, met aan het hoofd de woorden: «In naam des Konings».

2. Het bepaalde in het eerste lid is van overeenkomstige toepassing indien de rechter de schadevergoedingsmaatregel als bedoeld in artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht heeft opgelegd en er bij gebreke aan voldoening van het verschuldigde bedrag hechtenis is toegepast.

N

In artikel 561, tweede lid, wordt na «geldboete» ingevoegd: of een maatregel als bedoeld in artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht.

O

Artikel 572 wordt als volgt gewijzigd:

- a. in het eerste lid wordt na «geldboete» ingevoegd: of tot een maatregel als bedoeld in artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht,
- b. in het tweede lid wordt na «geldboete» ingevoegd: en van maatregelen als bedoeld in artikel 36f van het Wetboek van Strafrecht.

P

In de artikelen 378, tweede lid, onder d, 395, tweede lid, onder d, 401, 413, tweede lid, 435, eerste lid, 455, tweede lid, 552, t, vierde lid, wordt «beledigde partij» vervangen door: benadeelde partij.

Q

Na artikel 592 wordt een nieuw artikel 592a toegevoegd, dat als volgt komt te luiden:

Artikel 592a. Indien een benadeelde partij zich in het geding heeft gevoegd, beslist de rechter die een uitspraak als bedoeld in artikel 333 of 335 doet, over de kosten door de benadeelde partij en de verdachte gemaakt en ten behoeve van de tenuitvoerlegging nog te maken.

Artikel IV

Artikel 585, onder 7°, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering vervalt en de onderdelen 8° en 9° worden vernummerd tot 7° onderscheidenlijk 8°.

Artikel V

Artikel 12b, eerste lid, laatste volzin, van de Jachtwet (stb. 1954, 523) vervalt.

Artikel VI

Artikel 6, eerste lid, laatste volzin, van de wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen (Stb. 1963, 228) vervalt.

Artikel VII

De Wet voorlopige regeling schadefonds geweldsmisdrijven (Stb. 1975, 382) wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

a. in het eerste lid, onderdelen a en b, worden de woorden «zwaar lichamelijk letsel» telkens vervangen door: ernstig lichamelijk of geestelijk letsel.

b. in het eerste lid, onderdeel b, wordt het woord «Nederlanders» vervangen door: degenen die in Nederland hun woonplaats hebben.

B

Artikel 4, derde lid, vervalt.

C

Artikel 5 komt als volgt te luiden:

Artikel 5. Een uitkering kan achterwege blijven of op een geringer bedrag worden bepaald, indien de toegebrachte schade mede een gevolg is van een omstandigheid die aan het slachtoffer of de nabestaande is toe te rekenen.

D

Artikel 7, wordt als volgt gewijzigd:

- a. in het eerste lid vervalt de laatste volzin.
- b. in het tweede lid vervalt de tussenzin «zolang nog niet op het verzoek onherroepelijk is beslist».

E

Artikel 8, derde lid, tweede volzin wordt vervangen door: Zij kunnen éénmaal voor gelijke termijn worden herbenoemd.

F

Artikel 24 komt te luiden:

Artikel 24. Deze wet kan worden aangehaald als «Wet schadefonds geweldsmisdrijven.»

Artikel VIII

De artikelen van deze wet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen verschillend kan zijn.

Artikel IX

1. De artikelen I tot en met VI van deze wet zijn niet van toepassing op strafbare feiten die zijn begaan voor het tijdstip van inwerkingtreding.

2. Artikel VII van deze wet is niet van toepassing op verzoeken, gedaan voor het tijdstip van inwerkingtreding. Op verzoeken gedaan na het tijdstip van inwerkingtreding die betrekking hebben op misdrijven die zijn begaan voor die datum, is, in afwijking van het voorgaande, het bepaalde in onderdeel D, voor zover betrekking hebbende op het eerste lid van artikel 7, niet van toepassing.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Justitie,